

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

IV. leto

V Gorici, veliki traven 1883.

5. zvezek.

Posebna pravica tretjega reda glede izpovedi, ki je potrebna k zadobljenju popolnega odpustka.

Kaker je znano, je, — razen drugih dobrih del, ki se nalogajo v ta namen, — da se dobi popolnoma odpustek, navadno potrebna tudi izpoved in sveto obhajilo. Izpovedati se je treba ali tisti dan, za katerega je podeljen odpustek, ali pa naj se zgodi ta dan prej; ravno tako se tudi sveto obhajilo more vže ta dan prej prejeti. Tisti pobožni kristijani pa, ki imajo hvale vredno navado, da vsaki teden hodijo k izpovedi, — in ni potrebno, da bi se to godilo vsaki teden ravno tisti dan, more se po priložnosti zgoditi n. pr. prvi teden prej, drugi teden pozneje, da se le v resnici vedno vsaj po enkrat zgodi v teku sedmih dni,*)—

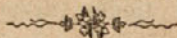
*) Skupščina za odpustke je odgovorila 15. listopada 1878 častitemu opravniku nadškofije frajburške na vprašanji: 1. ali se mora tjedenska izpoved opraviti v teku sedmih, ali v teku osmih dni? — 2. kjer so škofje prosili, da bi zavoljo pomanjkanja izpovednikov v njih škofijah pravica k zadobljenju vseh odpustkov brez posebne izpovedi za vsaki odpustek veljala tudi za tiste, ki se na dva tjedna izpovedujejo, ali se mora tam izpoved opravljati vsakih 14 dni, ali pa je zadosti, ako se sploh dvakrat na mesec opravi? — na te dve vprašanji je odgovorila imenovana skupščina: 1. tjedenska izpoved se mora opravljati v teku sedmih, ne osmih dni („quolibet decurrente septem dierum spatio“, to se pravi, ako sem prvi teden dvakrat pri izpovedi, n. pr. v nedeljo in potem v soboto, sobotna izpoved ne velja za drugi teden, da bi torej drugi teden ne bilo treba hoditi k izpovedi; pač pa velja, ako se izpovem prvi teden prvi dan, to je v nedeljo, drugi teden pa ke-

tisti kristijani torej, ki imajo to hvale vredno navado, morejo dobiti vse popolne odpustke skozi cel teden pred in po dotični tjedenski izpovedi, ako skesani in v milosti božji prejmejo na odločene dni sveto obhajilo in druga dobra dela opravijo, kaker so naložena za odpustek.

Ali večina tudi prav pobožnih kristijanov nima časa in prilžnosti, da bi vsaki teden hodili k izpovedi, zlasti ne, kjer duhovnikov pomanjkuje. Sveta cerkev dovoljuje torej, da morejo po takih krajih tudi tisti, ki nimajo navade vsaki teden se izpovedovati, z eno izpovedjo zadobiti skozi osem dni nadalje vse za tisti čas podeljene odpustke, ako se ohranijo brez smertnega greha ter opravijo, kar je sicer za vsakega naloženo. In potemtakem se tudi za vsaki popolni odpustek, ako je le eden dobiti v tistem času, more skozi osem dni prej, kateri koli dan, opraviti izpoved. Dobro je vedeti pa, da velja to polajšanje le v tistih škofijah, katerih škofje so ga v Rimu posebej prosili in dobili. Le udje tretjega reda imajo to pravico povsod, kjer so, — tudi tam, kjer je škofje za svoje škofije niso prosili in kjer ni ravno nenavadnega pomanjkanja izpovednikov. Podelili so to pravico tretjemu redu papež Pij IX. 18. rožnega cveta 1876.

Prav ta dan so določili tudi, da more mašnik 1. ali 3. reda sv. Frančiška, keder, pooblaščen k temu, očitno daje vesoljno odvezo ali papežev blagoslov, tudi sam se vdeležiti milosti, ki so s to odvezo ali blagoslovom sklenjene.

(Primeri „Acta O. M.“ II. 38.)

Svetega Antona čudeži.

VI. Bolni.

Nezmožen za vsako, bodisi dušno, bodisi telesno delo, v hudih bolečinah ležati cele dneve, tjedne, mesece ali celo leta, — oh, kako je to bitko žalostno! Kako hudo se nam zdi, kako milo se nam stori, ko vidimo takega terpina! In če je že milovanja vreden tisti, ki

teri drugi, n. pr. zadnji dan, to je v soboto); 2. dvatjedenska izpoved se mora opravljati v teku štirinajstih dni (quolibet decurrente quatuordecim dierum spatjo) in ni zadosti, ako se človek dvakrat na mesec izpove, pa obkrat v eni polovici meseca, v drugi pa nobenkrat.

mu v boleznih strežejo se vso ljubeznijo ali stariši, ali sočutni sorodniki, znanci, prijatelji ali zlasti v ta namen Bogu posvečeni ljudje, — kakšnega vsmiljenja je še le vreden bolnik, ki v vboštvu, obdan morebiti od terdoserčnih ljudi, brez postrežbe in pomoči, zapuščen zdihuje v skriti izbici, v bolečinah sem ter tja se premetavaje po slabem ležišču! — O kerščanska ljubezen, koliko dobroga lahko storiš takemu vbožcu, — kako lep venec si spletaš za nebesa, ko izpolnjuješ to tako veliko in imenitno zapoved Jezusovo iz pravega namena!

Ali tudi bolnik si lahko služi nebesa z vdanostjo v voljo božjo, s poterpežljivostjo v bolečinah. „Dolge boleznih“, pravi sv. Frančišek Salezij, „so dobre šole kerščanske ljubezni za tiste, ki bolnikom strežejo, in — dobre šole — ljubeznjive poterpežljivosti za bolnike. Pervi stojijo pod svetim križem s presveto Devico in svetim Janezom, ki jih posnemajo v pomilovanju; drugi pa so križani s Kristusom ter ga posnemajo v njegovem terpljenju.“ Sè svojim terpljenjem, sè svojo smertjo na svetem križu je Jezus kazal svojo brezumno ljubezen do nas grešnikov, — z voljnimi in poterpežljivim prenašanjem križev, težav, bolečin in britkosti tega življenja kažemo mi, da ljubimo Boga s pravo in gorečo ljubeznijo.

Nadalje svetuje sv. Frančišek Salezij zlasti pobožnim dušam, ki so préj dosti molile in premišljevale, da naj v boleznih ne opravljajo dolgih molitev in premišljevanj, temveč da naj bolezen samo spremenijo v molitev s tem, da darujejo svoje terpljenje Bogu, ki mu je voljno prenašanje bolečin iz ljubezni do njega tako ljubo. „Naj se vam ne zdi zoperno“, pravi, „ker v boleznih ne morete premišljevati, zakaj voljno prenašati šibe našega Gospoda ni manjše dobro delo, kakor premišljevanje, prav gotovo ne, ker je boljši viseti na križu z našim Gospodom, kakor samo gledati križ.“ — Potem nadaljuje: „Ponižnost, poterpežljivost, ljubezen Njegova, ki nam pošlje križe, zahteva, da jih sprejmemo, ne da bi žalovali zato; ali glejte, razloček je mej tem ako se pove bolezen in ako se toži čez njo. Odkritoserčno in resnično razodeti bolezen se sme brez naj manjšega greha; v mnogih okoliščinah je to celo dolžnost, kakor je dolžnost zdraviti se; ali to se mora zgoditi mirno, ne povečevaje je z besedo ali s pritožbami. Prav storite, da naznanite svoje težave sladkemu svojemu zveličarju, pa ljubeznjivo in brez nemira, ker mu je ljubo, da mu povemo bolečine, ki jih imamo, samo da se zgodi to ljubeznjivo, ponižno

in njemu samemu, kaker delajo otroci, kadar jih je tepla draga mati. — Naj dobrotljiviši Bog, ki hoče da terpimo, hoče tudi da ga prosimo rešenja iz nadlog . . . Nobene nevarnosti ni, da bi se grešilo s tem, če si človek želi polajšanja ali zdravila. Še celo treba je preskerbeti si ga sè vso pridnostjo; zakaj Bog, ki vam je poslal bolezen, je vstvaril tudi zdravila. Rabiti jih pa moramo s tako mirno vdanostjo, da hvalimo Boga, naj nam zdravilo pomaga, ali pa ne“.

Tedaj smemo prositi Boga ljubega zdravja, in če je v naš dušni prid, ga nam on tudi podeli, zlasti ako podpirajo naše slabe prošnje mogočni priprošnjiki, izvoljeni božji. Da vslíši Bog rad take prošnje, to nam dokazujejo premnogi čudeži, ki so se zgodili do današnjega dne na priprošnje prečiste Device Marije, naše mogočne nebeške matere, in drugih svetnikov in svetnic božjih. Kako zlasti sveti Anton svojim častivcem v bolezni na pomoč hiti, to nam priča brez števila takih čudežev, izmej katerih hočemo tukaj le nekoliko jih popisati.

1.

Leta 1228 je imel sveti Anton pervikrat v Padovi postne pridige, ki so obrodile mnogo sadu. Ljudstvo se je odpovedalo nepoštenim veselicam, najhujši sovražniki so se spravili mej sabo, neverna, terdovratna serca so bila pretresena, presunjena in omehčana; ljudje so se začeli sramovati grešnega življenja in ljubiti čednost; mnogi so se podvergli prostovoljno očitni pokori, oderuhi so postali prijatelji vbozih, skopuhi so delili miloščino: kratko rečeno, v Padovi se je začelo pravo kerščansko življenje. V tem času je poveličal Bog svojega izvoljenega z mnogimi čudeži, izmej katerih spadata semkaj sledeča dva.

Neki že bolj prileten vojak je imel mlado ženo, ki je bila neizrečeno lepa, in tudi čista in čednostna. Mož pa ni bil vedno prav pri zdravi pameti, nagnjen je bil k ljubosumnosti. Tovariši njegovi so se zato večkrat šalili ž njim. Nekega dne ga tako razkačijo, da leti ves divji domov, svojo ženo z bodalom napade ter jo smertno rani. Nagla jeza ga je bila vsega omamila; ali zdaj se zave hudobije in ker sprevidi, da se bosta tast in tašča nad njim zmaščevala, zbeži. Na poti sreča svetega Antona, ki je iz zmešanega vedenja, iz silne naglosti in prepadenega moževega obraza lahko sklepal, da ga nekaj teži. Vstavi ga tedaj ter vpraša prav prijazno, kaj tako hiti. Mož pade svetniku k nogam ter mu razo-

dene hudobijo, ki jo je storil. Sveti Anton ga tolaži, naj se verne domov, on pride za njim, mu pravi, in vse bo zopet dobro. Vojak, ako ravno ves v strahu, se vender le verne, svetnik pa gre od daleč za njim. Ko stopi v hišo, je žena že vmirala; ali služabnik božji stori čez njo znamenje svetega križa in v tem trenutku ozdravi. Seveda je nato rada odpustila možu; mož pa je bil po tem prigodku tudi ozdravljen hude boleznii—ljubosumnosti.

2.

Sveti Anton je pridigal nekega dne pod milim nebom. Brez števila poslušavcev je bilo okoli njega, in vsi so pazljivo poslušali besedo božjo, ki so jim jo oznanjevala tako sveta usta. Kar prileti med nje norec, ki vpije in divja ter oponaša pridigarja. Svetnik ga opominja, naj da mir, ali norec se ne zmeni za to, le vedno kričaje rine skozi nagneteno ljudstvo proti pridigarju. Ko pride blizu njega, prosi, da bi mu dal poljubiti pas. Sveti Anton mu ga pomoli pola vsmiljenja; in norec komaj poljubi pas, že se popolnoma spametuje ter nato zvesto in pazljivo posluša besedo božjo do konca. Naposled se zahvali Bogu in svetniku za tako čudovito ozdravljenje.

3.

V postu leta 1229 je imel sveti Anton pridigati v Florenci. Mej potjo z gore Alvernije se vstavi za nekaj dni v Arcu, kjer pridiga zoper krivoverce patarene. Bil je pa v tem mestu neki plemenitaš, ki je bil hudi in nagli jezi podveržen; kader ga je napadla, je strašno preklinjal in razbijal, kar mu je prišlo pod roko. Največ je terpela pred njim žena njegova. Ko je bil torej sveti Anton v Arcu, se zgodi, da je ta vboga žena z nepremišljenimi besedami razkačila svojega moža. Mož se stogoti nad njo, jo pretepa po živinsko ter ji s korenino izruje kite z glave. Na pol mertva obleži vbožica, služabniki jo nesejo na posteljo in vse je kazalo, da ne bo več dolgo živela. Mož se iztrezvi, sramuje se svoje surovosti, kaker zmešan teče k svetemu Antonu, obžaluje pred njegovimi nogami hudobijo ter priporoča njegovi molitvi vmirajočo ženo. Služabnik božji vzdigne skesanega, gre ž njim na dom, blagoslovi ženo ter poklekne k molitvi zraven postelje. In ko moli, se povernejo moči že skoraj mertvi ženi, naenkrat vstane zdrava s postelje; nobena rana se ji ni poznala in v natorni lepoti so se ji ovijali lasje okoli

glave. Kedo bi bil v stanu popisati hvaležnost njeno do Boga in svetega Antona! Mož pa je po tem dogodku pohleven bil kaker jagnje.

4.

Neki redovni brat je bil močno zbolel in sveti Anton je bil odločen, da mu streže. To je storil z največo ljubeznijo; lajšal je bolnemu terpljenje, koliker je mogoče bilo. Ali svetnik je dobro vedel, da je najboljši zdravnik Bog; zato je goreče molil ter prosil razsvetljenja, kako bi se dal bolnik ozdraviti. Mej molitvijo mu je bilo razodeto, da je peklenški duh vzrok tej bolezni. To izvedevši se bliža bolniku z največim zaupanjem ter se ga dotakne z robom svojega oblačila, in v tem hipu je bil popolnoma zdrav.

5.

Sveti Anton se je vedno ogibal hvale tega sveta. Ali godilo se mu je kaker zveličarju našemu; čudovita moč njegova je slovela daleč okoli. Ljudje so kar prežali nanj ter ga prestrezali na poti, ko se je hotel ogniti. Tako se mu je zgodilo enkrat tudi leta 1231, ko je imel zadnjikrat postne pridige v Padovi. Hitel je nekega dne po pridigi v samostan, da bi se odtegnil hvali; ali neki mož, z imenom Peter, mu zastopi pot. Le-ta je imel v naročju štiriletno hčerko, z imenom Padovana, ki je bila hroma na obeh nogah, tako da se je le po vseh štirih mogla plaziti okoli. Božjast je to vbožico tako zdelavala, da je bila komaj še človeku podobna, kader se je je lotila. Poln zaupanja se verže žalostni oče z detetom v naročju k nogam svetemu Antonu ter ga prosi, da bi mu blagoslovil hčerko sè znamenjem svetega križa. Služabnik božji ga vsliši. Ko pride domov, postavi Peter dekletce na noge ter veli, naj se derži za klop. Padovana začne hoditi, najprej o palici, ki jo ji da v roko. Ali kmalu verže tudi palico proč ter skače po hiši zdrava in vesela. Rešena je bila odslej za zmirom obeh bolezni.

6.

12. sušca leta 1853 se je zgodil sledeči čudež v Padovi. Vincencija Vigo iz Pavije, osemnajstletna dekle, je imela že več časa hudo bolezen v nogah. Nemogoče ji je bilo stopiti nanje ali hoditi; na vozičku so jo vozili okrog in brez ptuje pomoči se ni mogla premakniti ž njega. Zdravniki so terdili, da ni mogoče, da bi še katerikrat ozdravela; ali dekle je terdno zaupala, da bi o-

zdravela, ako bi jo stariši peljali v Padovo h grobu svetega Antona. Stariši je dolgo ne vslišijo. Leta 1853 se naposled izselijo iz Pavije v Padovo. Zdaj hočejo potolažiti hčer. Peljejo jo na vozičku v cerkev svetega Antona. Tukaj se dekle izpove in obhaja. Zavživši angeljski kruh se začne gibati in sili z vozička. Mati ji hoče braniti, ali Vincencija vstane zdrava in hitrih korakov stopa k svetišču svetega Antona. Vsi stermijo, ko to vidijo, vsi zakličejo: Čudež! — In čudež je bil v resnici; mnoge priče so ga poterdile in škof padovanski ga je razglasil.

7.

Neki mož je imel od hudega protina vse pohabljene noge. Koliko je terpel, ni moči dopovedati. Vsa mogoča zdravila so poskušali nad njim, ali zastonj. Naposled se dá nesti k svetišču svetega Antona, kjer svetnika goreče prosi, da bi se ga vsmilil, ali — sveti Anton ga ne vsliši. Mož začne nato premišljevati svoje življenje, sklene izpovedati se in prejeti sveto obhajilo ter bolj pripravljen ponoviti drugi dan svoje prošnje. Ta sklep mu je pomagal. Ko se drugi dan z očiščenim srcem verne k altarju svetega Antona, je bil rešen popolnoma tudi svoje hude telesne bolezni.

8.

V Heroni (Gerona) v deželi Kataloniji na Španskem je živel okoli leta 1282 neko dekle, ki je bilo od bolezni vse sključeno ter je terpelo velike bolečine že dolgo časa. Žalostna mati ji ni mogla pomagati; ali z velikim zaupanjem se oberne nekega dne k svetemu Frančišku in svetemu Antonu Padovanskemu, ki ju je posebno častila. Kmalu potem se prikažeta svetnika dekletu, da je potolažita, in ko izgineta, je bilo dekle zdravo. Ljudje, ki so jo poznali poprej, se ne morejo prečuditi tako nepričakovanemu ozdravljenju. Ljudstvo je derlo skupaj od vseh strani, da vidi čudež, ki ga je v čast božjih svetnikov škof tistega mesta postavno poterdil. Dekle se je potem omožila ter je imela več otrok. Prvega sinu je obljubila svetemu Frančišku in svetemu Antonu; postal je manjši brat ter v redu svetega Frančiška zgledno živel.

9.

Nekega duhovnika iz Kastilije je nadlegoval že več let hud protin; po vseh udih ga je tergalo in za nobeno delo ni bil. Klical je svetega Antona na pomoč, in leta 1672 meseca listopada je

videl večkrat v prikazni svetnika, ki mu je svetoval, da naj gre v Padovo, in tamkaj bo vslišan. Odpravi se tedaj tjakaj in v cerkvi svetega Antona opravi izpoved ter prejme presveto Rešno Telo. Ko je bil obhajan, se zverne na tla po altarnih stopnjicah in obleži kakor na pol mertev. Kmalu pa vstane sam od sebe in hodi po cerkvi ter hvali svetnika, ki ga je na ta način ozdravil. Vprašajo ga, kako se je zgodil nad njim ta čudež, in on odgovori: „Ko sem prejel presveti zakrament, sem vidil, kakor bi se bil neki plamen odtergal iz svetnikovega groba, čutil sem vdarec in padel na tla; in ko sem tako ležal na tleh, sem čutil, kakor bi se ločili vsi udje in sklepi ter se ponovila njih moč tako, da bi mogel vstati in leteti, kakor sem tudi v resnici storil.“ Ta čudoviti dogodek so preiskali natanko ter ga razglasili potem v čast svetnikovo.

10.

Neki Majnero iz Novente blizu Padove je imel preprosto in neotesano ženo, z imenom Prozdócima. Verhu tega križa mu Bog naloži še drugega; žena mu zboli in skerčijo se ji noge in roke, tako da ni bila za nobeno rabo. Ravno tisti čas se je na priprošnje svetega Antona mnogo čudežev godilo. Majnero si misli torej, da bi vtegnil svetnik tudi njega vslišati ter zdravje podeliti ženi. Dene tedaj Prozdócimo v koš ter jo nese v Padovo h grobu svetnikovemu. In res je bil vslišan; komaj se je žena dotaknila svetišča, je bila popolnoma zdrava in šla je sama domov s potolaženim možem.

11

Neka Mikelota iz Padove je bila že osem let božjastna. Tako hudo jo je metalo, da je večkrat kakor na pol mertva obležala, in vsled te bolezni je izgubila tudi vid. Mati jo pelje tedaj k svetega Antona svetišču ter jo položi tik groba na tla. Ali le malo časa leži tamkaj; blizu smerti že in slepa, naenkrat zadobi vid in zdravje, in vesela ter hvalo prepevaje svetniku, ki ji je izkazal dvojno milost, se verne sama domov.

Ravno tako je bila vslišana tudi neka vboga mati, ki je prosila svetnika za svojega sinu. Le-ta, Simeon po imenu, je bil že tadi tri leta božjasten. Ali pri grobu svetega Antona ozdravi, in nič več ga ni napadla ta strašna bolezen.

12.

Neki portugiški vitez je nevarno zbolel. Že so mislili, da bo vmerl. Da bi mu stregli, dá poklicati štiri manjše brate. Nekega

dne izgubi zavednost; mej tem pa vidi pred sabo svetega Frančiška in svetega Antona, ki ga vprašata, ali jih pozna. Ko se nekoliko zave, odgovori bolnik: „Poznam vaju gotovo, vidva sta izmej manjših bratov, ki sem jih dal poklicati, da mi strežejo“. „Moiš se“, ga zaverne sveti Frančišek, „midva sva Frančišek in Anton, ki sva te prišla obiskat iz nebes dolu.“ — „Ah, sveti oče“, pravi nato vitez, „bodite tako dobri, in blagoslovite mi obleko, ki sem si jo iz posebnega spoštovanja do vašega reda dal narediti za svoj pogreb.“ Sveti Frančišek ga vsliši in sveti Anton ga pogleda z najveselejšim pogledom. Nato izgineta svetnika, vitez pa je bil v tem hipu popolnoma zdrav. Živel je potem še 12 let in z naj večim spoštovanjem je hranil kuto, ki jo je blagoslovil sveti Frančišek vpričo svetega Antona.

13.

Jakob Paganelli iz Ravene je bil za smert bolan. Zdravniki so mu vže podpisali popotni list za večnost. Navadno je bil zelo nemiren v svoji bolezni, ali nekega dne se kar naenkrat pomiri in zaspi. Kmalu pa se prebudi ter zavpije: „Vzemi svojo posteljo in hodi!“ — Vsi so mislili, da je zblaznel, ali Jakob jim zagotovi, da je zdrav. Pripoveduje jim, da je bil v sanjah pri svetišču svetega Antona v Padovi, in natanko jim ga popiše, ako ravno ga ni nigdar videl, ter da mu je svetnik zapovedal: „Vstani, vzemi svojo posteljo in hodi!“ Mož je bil popolnoma zdrav. V zahvalo obljubi, da se hoče oblačiti celo življenje v pepelnato obleko, kaker je oblečenega videl svetega Antona in sezidati kapelo njemu na čast. Res je izpolnil obljubo in živel potem še deset let.

14.

Aldonzija, hči portugiške kraljice Terezije, je ležala na smertni postelji in zdravniki ji niso mogli nič pomagati. V svoji žalosti se oberne mati k svetemu Antonu ter ga prosi: „Spomni se, o svetnik predragi, da si tudi ti iz tega kraljestva ter si bil naš podložni; zakaj tedaj ne misliš na mojo hčer?“ — In še več, kar ji je le narekovala materina ljubezen, pravi svetniku, da bi zadobila milost. Po noči nato zaspi Aldonzija, in sveti Anton se ji prikaže ter ji reče: „Ali me poznaš? Jaz sem Anton, ki sem prišel, ker me je tvoja mati na pomoč klicala. Zdaj pa si sama izvoli, ali hočeš iti z menoj v nebeški raj, ali pa potolažiti svojo mater in ozdraveti.“ Aldonzija si izvoli drugo, in v tem hipu je bila zdrava. Prime svetega Antona za pas in vesela kliče kraljico, svojo mater;

ali preden prileti le-ta, izgine svetnik. Aldonzija vstane ter živi v tolažbo svoje matere. In vedno je bila hvaležna svetemu Antonu ter ga častila s posebno gorečnostjo.

15.

Temu nekoliko podoben čudež se je zgodil v pizanski okolici.— Neka pobožna žena je po nesreči obožala in zbolela za smert. Naj bolj jo je skerbelo, ker je imela dve že precej odraščeni hčeri same pustiti v naj nevarniših letih. Oberne se tedaj v goreči molitvi do svetega Antona, ter ga prosi, da bi ji pomagal. Dobrotljivi svetnik se ji prikaže ter ji da na izbiro, ali hoče iti ž njim v nebesa, ali v podporo svojih dveh hčera še ostati na zemlji, kaker si je želela. Pristavi pa svetnik, da so bile njene molitve Bogu ljube ter zelo koristne za verne duše v vica. Premišljevaje potrebo svojih hčera, reče pobožna žena: „Dragi sveti Anton, če je to tudi v prid mojega večnega zveličanja, da ostanem na tem svetu v pomoč svojima hčeram, si izvolim le-to.“ In v tem trenutku vstane žena zdrava iz postelje.

16.

Veliko dobroto je izkazal sveti Anton leta 1774 Katerini Kleiči iz imenitne rodbine Este. Ta dobra žena je imela več boleznj skupaj in še misliti se ni moglo, da bo kedaj ozdravela. Neko noč, ko se je ravno hotela na smert pripraviti, se ji prikaže sveti Anton tak, kaker je bil živ, ter jo priljudno pozdravlja vpraša, kako se počuti. Žena mu razodene svojo bolezen in nato pravi svetnik: „Oberni se do svetega Antona in moli z mano responzorij, pa te zagotovim, da boš ozdravela“. Skupaj tedaj opravita molitev „Glej, če iščeš čudežev“, in ko dokončata, izgine svetnik. Katerina se čuti potolaženo in zdravo in zdaj sprevidi, da manjši brat, ki jo je obiskal, ni bil nihče drugi, ko sam sveti Anton. Vesela vstane, in berž ko ji je bilo mogoče, se mu gre zahvalit v Padovo.

17.

Neki duhovnik v Padovi, ki je slišal o tolikih čudežih svetega Antona, ni hotel nič verjeti; rekel je, da si jih izmišljujejo preprosti lahkoverni ljudje ali pa hudobni goljufi. Naenkrat ga napade huđa bolezen; v največi smertni navarnosti je bil. Pekla ga je tudi vest, ker je čudeže svetega Antona tako v nič deval, in sprevidel je, da mu je ta bolezen poslana v zaslužen kazni. V velikem terpljenju obžaluje svojo nevero ter prosi odpuščanja.

In ker ni mogel sam iti obiskat svetišča svetnikovega, prosi mater, da bi šla namestu njega tjakaj ter obljubila svetemu Antonu, da se hoče poboljšati in drugo življenje začeti. Mati gre ter moli goreče in obeta namestu sinu. In ko se verne domov, najde ga zdravega ter daje hvalo svetniku za milost. Duhovnik je potem izpolnil obljubo ter postal povelečevavec Antonovih čudežev.

18.

Neko mlado dekle v Viterbu se oberne v neozdravljivi bolezni do svetega Antona ter mu obljubi, da se hoče skozi eno celo leto oblačiti v volnena oblačila pepelnate barve, če zadobi zdravje. Hitro ozdravi in res nosi odslej le ponižna oblačila. Ni pa še prav celo leto preteklo, ko so imeli v Viterbu očitno veselico in tudi ona se je sklene vdeležiti. V ta namen se obleče samo za ta dan v prav dragoceno in ničemerno obleko. Ali še tisto noč se ji poverne bolezen in draga obleka se spremeni v pepel. Spoznala je tedaj, da se je pregrešila, ker ni deržala svetniku besede. Iz serca obžaluje svoj pregrešek in ponovi obljubo. Nato nese pepel, ki se je bil naredil iz ničemerne obleke, v kapelo svetega Antona in zopet ozdravi. Odslej pa je bila zvesta svoji obljubi in prav ponižna.

19.

Neka Solanja iz Montanjane v Padovanski okolici je že skoraj vmirala. Vender še kliče svetega Antona na pomoč ter upa, da jo bo ozdravil. Neko noč, ko je spala, čuti, kaker bi nekedo prav močno stresel posteljo in v tem se zbudi. Prestraši se, ker ni vedela, kaj je; čaka torej, ali bo še kaj čutila, in v resnici se zopet strese postelja. Vsa preplašena zavpije zdaj: „Kedo je?“ Neki glas ji odgovori: „Ne boj se, Solanja! jaz sem Anton, ki me kličeš na pomoč“. Zdaj se ohrabri ter reče: „Ah! pater Anton, ozdravite me.“ „Gospod te je že ozdravil“, ji odgovori sveti Anton. In v resnici se čuti močno, vstane iz postelje, skliče skupaj vse hišne prebivavce ter ž njimi hvali Boga za zdravje, ki ga je zadobila na priprošnjo svetega Antona.

20.

Anježa, mlada deklica, je že tri leta vedno bljevala. Želodec ji je tako oslabel, da ni nobene jedi več obderžal v sebi; še kapljice dobrega vina ni mogla več povžiti. Stariši jo peljejo k

svetišču svetega Antona v Padovo. Ko tamkaj goreče molijo, se Anježica naenkrat zdravo čuti in začne vpiti, da je hudo lačna. Dajo ji kos terdega kruha, ki ga slastno poje, in odslej je imela zdrav želodec.

21.

Devetletni edini sin nekega padovanskega meščana je meseca listopada leta 1690 zbolel za hudo merzlico. Zdravniki so obupali nad njim in že je bil blizu smerti. Oče objubi svetemu Antonu devetdnevnicu, gre v frančiškansko cerkev ter da brati več maš na njegovem altarju. Nato prosi gvardijana, da bi šel z njim ter blagoslovil otroka sè svetnikovo svetinjo. Gvardijan gre in stori, kaker je oče želel. In ta hip je pojenjala merzlica. Že čez nekaj dni pozneje gre dečák v pepelnati obleki sè stariši v cerkev, in vsi skupaj se zahvalijo svojemu dobrotniku.

22.

Neki gospod Češki, cesarski komisar na Laški meji, je zado-bil več milosti na priprošnjo svetega Antona. Tukaj omenimo samo ozdravljenje njegovega sinu in njegovo lastno. — Edini sinček njegov je bil v četrtem letu, ko mu leta 1667 prav nevarno zbolí. Že ni bilo več znamenja življenja na njem; ali sveti Anton, ki so mu ga stariši goreče priporočali, ozdravi otročiča. Eno leto je nosilo potem dete meniško obleko in v tej so ga peljali v Padovo, da so se zahvalili svetniku.

Zbolel je pa tudi gospod Janez Češki sam. Že je bil v smertni nevarnosti in strašne bolečine je terpel. Prosi torej svojo družino, da naj molijo kleče litanije Matere božje in pesenco na čast svetemu Antonu. To se zgodi in hitro pojenjajo bolečine. Berž ko more gre potem peš v Padovo, kaker je storil obljubo. Ko pride blizu Padove in svetišče svetega Antona zagleda, poklekne ter moli znano pesenco. Mejtém čuti, kaker bi se nekaj zgenilo v njemu, in kmalu je bil popolnoma zdrav. Gre v cerkev, kjer se priserčno zahvali svetemu Antonu, potem pa nadaljuje po obljubi pot v Loreto.

23.

Leta 1654 je zbolela neka plemenita gospa. Čreva so ji gnjila in od nje šla. Mož ji je prigovarjal, da bi poklicala zdravnika ter mu razodela bolezen, ali ni je bilo mogoče pripraviti k temu zaradi velike sramožljivosti. Darovala je torej Bogu in svetemu An-

tonu vse svoje terpljenje in trdno je zaupala, da bo ozdravela na priprošnjo svetnikovo. V ta namen začne devetdnevnicu. Zadnji dan pade v tako hudo omedlevico, da so vsi mislili, njena zadnja ura je prišla. Položili so jo na posteljo in gospa zaspi. Po sladkem spanju pa se prebudi brez bolečin in popolnoma zdrava. Pač hvaležna je bila svetniku! Dala je zapisati sprejeto milost; svoje-ga imena vendar ni razodela.

Brat Janez Montekorvinski,

pervi katoliški misijonar na Kitajskem.

§. 1. Perva misijonska delavnost brata Janeza Montekorvinskega.

Brat Janez se je rodil l. 1246 v vasi Monte Korvino, v spodnji Italiji. Mlad je moral stopiti v red sv. Frančiška ter se kmalu izkazati izverstnega moža v misijonih Jutrove dežele, ker je vže l. 1272 šel kot poslanec gerškega cesarja Mihaela Paleologa k papežu Gregorju X. Ko je pa poslal mej l. 1279 in 1280 generalni minister frančiškanski Bonagracija Persičetski obilno število misijonarjev v Perzijo in Armenijo, nahajamo mej njimi tudi br. Janeza Montekorvinskega. Takrat je bil okoli 33 let star, učen, kreposten, goreč za čast božjo in zveličanje duš in ves vnet za ptuje jezike, katerih se je lahko in kmalu popolnoma naučil. Vže pri tem prvem misijonskem popotovanju je pokazal, kako slaven mož bo enkrat.

Po desetletni delavnosti, ki je bila tako rekoč pripravlanje na večja in težavniša dela, se je vernil z Jutrovega v Evropo, da nabere novih misijonarjev, L. 1289 ga vidimo v Rieti pred papežem Miklavžem IV., kjer mu pripoveduje o obilnem sadu, ki ga je rodil apostoljski trud njegovih redovnih bratov v čast božjo in sv. cerkve. V začetku, je djal, so sejali sicer sè solzami, v žalosti in stiskah, preganjani po odpadniku Ahmed-Kanu, zdaj pa žanjejo z veseljem; število ljudstva, ki se je oklenilo sv. katoliške cerkve, je obilno, poglavarji se ne zoperstavljajo oznanjevanju sv. evangelija, ampak celo gorko žele, da bi se razširil po vseh krajih njihovih dežel... Papež Miklavž se od veselja razjoka, objame pri-

serčno br. Janeza ter mu naroči, da naj gre urno v razne provincije in samostane svojega reda, kjer bo dobil gotovo misijonarjev, koliker bo hotel. Brat Janez poljubi sv. Očetu nogo, pa se odpravi precej na pot. Lahko si mislimo, kako so ga povsod, kamerkoli je prišel iskaje misijonarjev, redovni bratje obsuli in stermé poslušali, kar jim je pripovedoval o ptujih, daljnjih krajih, o nevarnostih, ki jih je prestal, o trudu, ki ga je preterpel, o ljudstvu, ki čaka odrešenja iz sužnosti satanove in o drugih rečeh, ki so jim bile neznane, ki so se jim zdele skoraj neverjetne. Da mu ni bilo težko najti misijonarjev, pripravljenih, da gredo z njim, kamerkoli bi jih peljal, to se je pokazalo, ko je v kratkem zopet prišel k papežu, obdan od obilega kerdela duhovnih bratov, odličnih v čednosti. Ljubeznjivo jih papež sprejme, jim da raznih pravic in oblasti, ki bi jim bile potrebne v misijonih, in izroči br. Janezu, kot voditelju, apostolska pisma na Hajtona II., kralja armenskega, na Arguna, kralja tatarskega, na Hajdona, kneza tatarskega, na druge imenitne osebe in celo na Kublaja, velikega cesarja vseh Tatarjev. —

In kaker da bi bratu Janezu bil prelahak posel, keterega je prevzel, oznanjevanje in razširjevanje sv. evangelija v Armeniji, Perziji in na Kitajskem, sprejme še celo pisma na patrijarha jakobitov v Aleksandriji v Egiptu, ki je kazal nagnjenje, da se verne v sveto katoliško cerkev, ter na cesarja v Etiopiji ali Abesiniji, h katerima naj bi šel spremljan od nekoliko redovnih bratov, ter ju skušal zopet zediniti z rimsko cerkvijo. Abesinija v Afriki se je namreč 300 let po spreobrnjenju h kerščanski veri dala zamotati v zmote krivoverske (monofizitske), v katerih teči celo do današnjega dne.

Brat Janez nam žalibog ni zapustil natančnega popisa svojega popotovanja in misijonskega življenja, kaker sta storila brata Janez Pjankarpinski in Viljem Rójbbruk. Le dve pismi, ki jih je čez mnogo let pisal s Kitajskega, ste nam ohranjeni, druga so se pogubila. Nič nam ni znano, po kateri poti je hodil sè svojimi tovariši v Perzijo in Armenijo, kako se jim je na poti godilo, koliko jih je peljal seboj v Egipt in Abesinijo in kak vspeh je imel tam doli apostoljski trud njegov.

§. 2. Pervo pismo brata Janeza s Kitajskega.

„Jaz brat Janez Montekorvinski, iz reda manjših bratov, sem zapustil Tavis, mesto perzijansko, leta Gospodovega 1291, in pri-

šel v Indijo. Na poti sem bil v Indiji pri cerkvi sv. Tomaža aposteljna trinajst mesecev, ter sem na raznih krajih kerstil okoli sto oseb. Tovariš mojega popotovanja je bil brat Miklavž Pistojski, iz reda bratov pridigarjev, ki je tamkaj vmerl in bil v ondotni cerkvi pokopan. Jaz pa sem se odpravil dalje in prišel v Kataj, deželo cesarja tatarskega, ki se imenuje veliki kan, keterega sem s pismi gospoda papeža povabil, da naj sprejme katoliško vero našega Gospoda Jezusa Kristusa, ali on je preveč zastaran v paganstvu. Vender stori kristijanom veliko dobrot in jaz sem pri njemu vže dve leti. Neketeri nestorijani, ki se imenujejo kristijane, akoravno so zelo zašli od kerščanske vere, so si pridobili toliko veljavo v teh krajih, da ne privolijo nobenemu kristijanu družega obreda, da bi imel še tako majhino kapelico ali oznanjeval drugo vero, razen nestorijanske. V te kraje ni prišel noben apostelj ali učencec aposteljnov in zato so me omenjeni nestorijani osebno in pa po drugih, ketere so podkupili z denarjem, silno preganjali, terdeč, da nisem poslan od gospoda papeža, ampak da sem velik špijon in goljuf; čez nekoliko časa so pripeljali druge krive priče, ki so rekle, da je bil poslan negdo k cesarju sè silno velikim zakladom, da sem ga pa jaz v Indiji vmoril in vzel mu, kar je nesel. Te spletke so terpele okoli pet let, tako, da so me večkrat peljali pred sodbo, kot smerti vrednega. Slednjič je Bog tako naklonil, da je ena njih prič obstala in cesar je spoznal mojo nedolžnost in hudobijo nasprotnikov, ter jih je poslal v pregnanstvo sè ženami in otroci. Jaz pa sem bil sam na tem popotovanju, brez tovariša, enajst let, dokler je prišel k meni brat Arnold, nemeec iz provincije kolonjske (Köln), zdaj je tega drugo leto. V mesta Kambaliku, ki je glavni sedež kraljev, sem sezidal cerkev ter jo doveršil vže pred šestimi leti, tudi sem napravil zvonik in obesil vanj tri zvonove. Tam sem tudi do denes kerstil, po moji misli, okoli šest tisoč oseb, in ako bi ne bilo zgoraj omenjenih obrekovanj, bi jih bil kerstil nad trideset tisoč; vender pa, pri vsem tem, pogostoma kerščujem. Tudi sem nakupil počasi sto in petdeset hlapčičev, paganskih otrok, od sedmega do enajstega leta, ki niso poznali še nobene vere; kerstil sem jih in podučil v gerščini in latinščini in v našem obredu, ter zanje spisal trideset psalterijev z dotičnimi cerkvenimi pesenmi in dva brevirja. Izmej hlapčičev jih zna vže enajst naše duhovne molitve in opravljajo v koru ure in teden, kaker se godi v samostanu, bodi si da sem jaz pričujoč ali ne; in mnogo jih piše psalterije in druge potrebne reči, in velikemu

cesarju se njih petje zelo dopade. Sè zvonovi zvonim ob vseh duhovnih urah in službo božjo opravljam s petjem otroškim; pojemo pa, kaker smo se navadili ustno, ker nimamo knjige duhovnega opravila z notami. En kralj iz teh krajev, po imenu Jurij, iz družbe kristijanov nestorijanskih, potomec slavnega velikega kralja, ki je bil imenovan duhovnik Janez indovski, se mi je pridružil prvo leto, ko sem prišel semkaj, in spreobrnjen od mene k resnici katoliške vere, je prejel manjše redove in oblečen v svojo kraljevo obleko, mi je stregel, ko sem maševal. Neketeri nestorijani so ga zato dolžili odpadništva od vere; toda, vkljub temu je pripeljal h katoliški veri velik del svojega kraljestva ter je sezidal s kraljevim veličastvom lepo cerkev na čast našega Boga, svete Trojice in gospoda papeža, imenovaje jo rimsko cerkev. Ta kralj Jurij je vmerl v Gospodu kot pravi kristijan, šest let je tega, zapustivši dediča svojega sinu, ki je bil tako rekoč še v plenicah, zdaj pa ima devet let. Ali bratje kralja Jurija, terdovratni v zmotah nestorijanskih, so po smerti kraljevi zapeljali vse tiste, ketere je bil on spreobrnil, pahnivši jih v prejšnje razkolništvo. In ker sem bil jaz sam in se nisem mogel oddaljiti od velikega kana, nisem mogel iti k oni cerkvi, oddaljeni dvajset dni, vender upam v Boga, da se bo dalo vse popraviti, ako pridejo dobri pomočniki in sodelavci, ker imam še pravico imenovanega ranjcega kralja Jurija. Rečem vam še enkrat, da bi bilo veliko sadu, ako bi ne bilo onih zgoraj omenjenih obrekovanj. In ako bi bil imel dva ali tri tovariše v pomoč, morebiti bi bil veliki kan vže kerščen. Prosim pa, naj pridejo taki bratje, ko bi kedo hotel priti, ki si prizadevajo dajati dober zgled, ne pa iskati prazne časti. Kar se tiče poti, dajem na znanje, da je krajša in varniša tista, ki pelje skozi deželo cesarja Gotovskega, severnih Tatarjev, tako, da bodo mogli priti z voditelji v petih ali šestih mesecih. Druga pot je pa silno dolga in nevarna, ker se je treba dvakrat dolgo voziti po morju; prva vožnja je nekako tako dolga kaker od Akre (St. Jean d' Acre) do Provanse, druga pa, kaker od Akre do Angleškega, in vtegnilo bi se zgoditi, da bi se ta pot storila komaj v dveh letih. Po prvi poti se ni hodilo vže dolgo časa zaradi vojská; zatorej je vže dvanajst let, kar nisem nič zvedel niti o rimskem dvoru niti o našem redu ali o stanju zahodnih dežel. Predlanskim je prišel le-sem neki lombardski zdravnik-ranocelnik in napolnil te kraje z neverjetnimi obroki o rimskem dvoru, o našem redu in o stanju zahodnih dežel, zatoraj silno želim spoznati resnico. Prosim

brate, ki bodo dobili v roke to pismo, naj skušajo, da zvedo reči, v njem omenjene, gospod papež, kardinali in oskerbniki našega reda pri rimskem dvoru. Prosim pa generalnega ministra našega reda en antifonarij, eno življenje svetnikov, en gradual in en psalterij s pevskimi notami, da nam služi za podlago, zakaj jaz nimam drugega kaker en brevir, kaker se sabo nosi, s kratkimi berili in ene majhine mašne knjige; ako bom imel podlago, jo bodo omenjeni otroci prepisali. Zdaj zidam drugo cerkev, da razdelim otroke na več krajev. Jaz sem se že postaral in osivel, bolj od težav in velikih skerbi kaker pa od starosti, imam namreč 58 let. Naučil sem se precej tatarskega jezika, ki se navadno govori mej Tatarsi, in prestavil sem že v ta jezik in pisavo ves novi zakon in psalterij, kar sem dal spisati s prelepimi njih čerkami; pišem, berem in pridigujem očitno v spričevanje Kristusove postave. Sè zgoraj imenovanim kraljem Jurijem sva se dogovarjala, da bi predstavila vse latinske duhovne molitve, ako bi bil živel, da bi se pele po vseh krajih, kjer je on gospodoval, in maševal sem, ko je on še živel, v njegovi cerkvi po obredu latinskem, beroč besede kanona, kaker tudi prefacije v tisti pisavi in jeziku. Sin omenjenega kralja se imenuje Janez, po meni, in upam v Boga, da bo hodil po stopinjah svojega očeta. Iz vsega pa, kar sem jaz slišal in videl, sklepam, da ga ni kralja ali kneza na svetu, ki bi se mogel primerjati velikemu kanu gledé na velikost dežele, število ljudstva in množino bogastva. Konec. Dano v mestu Khan-Balik, kraljestva katajskega, leta Gospodovega 1305, 8. dan meseca prosinca.“

Stanje in razširjevanje

sv. katoliške cerkve v poslednjem času.

III. Afrika.

Iz Adena v Arabiji ni daleč do Abesinije, edine dežele v Afriki, ki je kerščansko vero iz starih časov do današnjega dne ohranila, le škoda, ker je ni ohranila nepopačene. Že davno se je namreč odtergala od edinosti katoliške ter zabrela v krivoverstvo monofizitsko. Abesinija je gorata dežela, ki meri dve tretjini naše-

ga cesarstva, pa ima le kake 3 milijone prebivavcev. Prej je bila razdeljena v tri kraljestva: Tigre, Amhara in Šoa; leta 1856 jih je kralj Teodor združil v eno samo. Po njegovi smerti je kraljestvo zopet razpalo; Egipčani so priliko porabili, da bi ga spravili pod svojo oblast; sedanji kralj Janez se jih je odkrižal in tudi kralja šoanskega, Menelika, zopet, vsaj na pol, si podvergel. Rim-ska cerkev si že od 13. stoletja nadalje vedno prizadeva to staro kerščansko deželo h katoliški edinosti in pravemu nepokvarjemu kerščanstvu pripeljati; mnogo se se tam trudili jezuiti, frančiškani, kapucini, ali kar se je kedaj doseglo, ni terpelo kakor le kratko časa. Od leta 1839 je Abesinija apostoljska prefektura in od leta 1847 apostoljski vikarijat. Leta 1867 je bilo tam katoličanov okoli 8000 v 9 farah; poleg apostoljskega vikarja so delali s misijonu 3 patri lazaristi in 14 domačih mašnikov s 3 dijakoni. Do leta 1870 je bilo cerkev in kapelic 10 do 12 in domačih duhovnikov 20. Leta 1871, ko je zavoljo vojske z Nemci prenehalo francosko varstvo, je vstalo silno preganjanje; katoličani in misijonarji so morali bežati in krivoverci so jim požgali cerkve in hiše. Počasi so se stvari na bolje obernile, ali leta 1881 so misijonarjem zopet požgali hiše in cerkve ter nje same se škofom vred oropali in dalj časa vjete deržali. —

Na večerni strani abesinskega kraljestva se razteza veliki apostoljski vikarijat Centralne Afrike, nekedanji misijon nepozabljivega našega doktorja Knobleherja. Vikarijat obsega tako imenovani egiptovski Sudan s poglavitnimi postajami v Hartumu in El-Obeidu, glavnem mestu na Kordofanskem. Protektor, to je varih ali zavetnik, tega težavnega misijona, kjer je v malo letih silno število misijonarjev, zlasti Avstrijancev, frančiškanov in drugih duhovnikov, prezgodnjo smert našlo, so presvitli cesar Frančišek Jožef I. že od časa Knobleherjevega. Najimeditniši misijonar za Knobleherjem in prvi apostoljski vikarij tega misijona pa je bil rajni Danijel Komboni, keterega smert smo lani (str. 30.) sporočili. Po njegovem prizadevanju se je odločil poseben zavod v Veroni, da skerbi za ta misijon, v Kajiri, glavnem mestu egiptovskem, pa ste se ustanovile podružnice, kjer bi se evropski misijonarji mogli nekoliko privaditi afrikanske vročine, preden bi šli v hartumsko peč; zamorci pa bi se privajali tam manj razbeljenega podnebja, da bi mogli potem brez velike nevarnosti poskušati evropski mraz. V svoj misijon je vpeljal Komboni, da uče žensko mladino, redovnice, sv. Jožefa imenovane, ki so ali arabčanke ali zamorke. Leta 1874

je izročil slavni misijonar polovico svojega vikarijata z glavnim mestom Berberom v Nubiji redovnikom svetega Kamila Leliškega, vendar tako, da se vikarijat ni razdelil, tudi ta polovica je ostala pod njegovo oblastjo. Leta 1878 je grozovita lakota in bolezen razsajala po Kombonijevem misijonu; ljudi in živali je pomerlo nekod polovica, nekod tri četerti, nekod ni ostalo nič živega, tudi kamele in druge živali celo pesi so konec vzeli. Po prezgodnji smerti Kombonijevi so mu sveti oče Leon XIII. imenovali za naslednika Frančiška Sogara (*Sogaro*) iz Verone. Le-ta novi apostoljski vikarij se je letos 11. prosinca odpeljal iz Napolja proti Egiptu; 29. prosinca je odpotoval iz Kajire proti Suêzu, da se pelje potem po Erdečem morju do Suakina, od koder je popotoval čez puščavo v Berber in potem po Nilu do Hartuma. Znano nam je, da je že srečno prišel na svoje mesto; ali malo veselega je našel tam. Že čez eno leto razsaja namreč hud punt v egiptovskem Sudanu. Neki krivi prerok mohamedanski je vstal ter zbral okoli sebe veliko vojsko, ki je Egipčani do zdaj niso mogli vkrotiti in Bog ve, ali jo bodo mogli kaj kmalu. Krivi prerok je spravil pod-se mnogo zemlje in 19. prosinca tega leta vzel celo veliko mesto kordofansko El-Obeid, ki je štelo okoli 100 tisoč prebivavcev. Misijonska hiša in cerkev, ki je bila v tem mestu, največa v Centralni Afriki, je poderta; misijonarji obeidski so jetniki prerokovi. Vše prej je dobil v ôblast tudi misijonarje, ki so bili v Džebel-Nubi. Do zdaj jim ni storil nič žalega, ker upa, da jih bodo odkupili za drag denar. To je tudi v resnici prva skerb apostoljskega vikarja, in zato prosi nagle pomoči; vsi katoliški časniki naj bi hitro nabirali denarja, ki ga bo treba silno dosti. Odkupiti je sè vsmiljenimi sestrami enajstero misijonarjev in okolu 120 misijonskih zamorčkov. Sužnji se plačujejo zdaj tam po 90 do 100 tolarjev eden; koliko denarja, kè bi prerok tudi le po tej ceni izpustil vboge jetnike! Pomagaj torej naglo, gdor kolikaj more!

Prestopimo na Egiptovsko v ožjem pomenu te besede. V prvih stoletjih po Kristusu je bila ta dežela, kaker je znano, kerščanska, zdaj je večinoma vdana mohamedanski veri. Katoličanov raznih obredov je v celem Egiptu nekako okoli 60000, in sicer latinskega obreda čez 30000 (pa po lanskem begu zdaj pač ne več toliko), staro-egiptovskega ali koptovskega obreda kakih 12 tisoč, gerškega obreda 4000, armenskega obreda 2500, sirskega 7000; tudi maronitov je v Egiptu kakih 800, kaldejcev do 100. Za latinski obred obstoji od leta 1837 apostoljski vikarijat. Sedanji

apostoljski vikarij je nadškof Anaklet Kikaro (*Chicaro*), frančiškan observant rimske okrajine. Frančiškani kustodije Svete dežele imajo v Egiptu dva samostana: v Aleksandriji enega in v Kájiri enega, in enajst hospicev: v Ramlah, Damanhuru, Kafer-Zajatu, Damijati, Mansuri, Roseti, Stari Kajiri, Buláku, (predmestju kajirskem), Suézu, Ismajiliji in Port-Sájidu. Frančiškanom so ščasoma prišli na pomoč tudi razni drugi redovi: lazaristi, vsmiljene sestre, šolski bratje, redovnice dobrega pastirja, klarisinje, redovnice svetega Jožefa, misijonarji afrikanskih misijonov v Lijonu, naposled po želji svetega očeta Leona XIII. tudi jezuiti. Tako se je rimskokatoliška cerkev v Egiptu poslednjih 40 let čedalje lepše razcvetala, čedalje cbilniše preskerbljevala s hišami božjimi, šolami, sirotišči in bolnišči; kar vstane lanskega leta punt in vojska, ki je pretila v kratkem pokončati, kar se je v dolgem času z mnogim trudom in velikimi iztroški sezidalo. K sreči škoda ni tako silna, kaker se je bilo bati. Le nova podružna cerkev v Aleksandriji se je pod angleškimi bombami na pol poderla, stanovanje in zakristijo patrov jezuitov v Aleksandriji in cerkev in hospic v Ramlah pa so divji arabei oplenili in oropali. Misijonarji so se rešili vsi. Dosti hudega je vžil ravno v Ramlah frančiškan Jožef iz Avole, ki so ga divjaki vjeli in grozovito stepli. On in tovariš njegov, p. Hijacint Ortski, in 30 kristijanov je našlo potem pribežališče v neki koči ali šupi, kjer so ostali dva dni in dve noči v največem strahu brez jedi, in kar je bilo še silno hujše, brez kaplje vode za pijačo. Potem jih je rešil p. gvardijan aleksandrijski ter jim prinesel pomoči. Razen frančiškanov so ostali v Aleksandriji tudi vsmiljene sestre, prednjik lazaristov in dva jezuita. Poslednja dva sta tudi grozovito terpela dva dni in dve noči, ker so ju vojaki odpeljali iz stanovanja ko jetnika in divja druhal ju je brez vmiljenja bila in tepla: le skozi največe nevarnosti od vseh strani sta se naposled rešila. Kaker v Aleksandriji je zdivjano ljudstvo ropalo in morilo tudi v Tanti, velikem mestu na polu pota mej Aleksandrijo in Kajiro. V Tanti so se bili naselili francoski misijonarji iz Lijona, ki so se vender o pravem času vmeknili v Ismajilijo in Port-Sajid. Vmorjenih je bilo tam 13. julija kristijanov in evropejcev sploh 86. Neki bogat mohamedanec Ahmed Menčauí-Bej je proti večeru z oboroženo silo konec storil morjenju ter rešil okoli 200 ljudi, kristijanov in judov; on jih je tudi prehranil gostoljubno od 13. do 20. julija v treh svojih palačah v mestni okolici, in 20. julija jih je potem v posebnem železničnem vlaku, ki ga je neki sam plačal, spremil v

Ismajilijo. Bog poverni možu, kar je dobrega storil! Sploh se mora hvala dati egiptovski gospodi in gosposki, da so varovali kristijane pred razkačenim in zaslepljenim ljudstvom ter se je razen Aleksandrije in Tante povsod ohranil red. Posebna hvala gre zato policijskemu prefektu v Kajiri, kjer je bila nevarnost gotovo silno velika. Zraven njega si je največ prizadeval laški konzul grof Gloria, da je koliker mu je bilo mogoče, v varno zavetje spravil kristijane in sploh evropejce. Vmeknili so se bili torej tudi frančiškani; le eden reformat, pater Placid Geseke, nemec, je ves čas ostal v Kajiri z nekim bratom Krescencijem. Mislimo, da ne bo napak, ako postavimo le-sem nekoliko besed iz pisma, ki ga je pisal ta pater 5. vinotoka 1882 prečastitemu generalnemu ministru: „— Naša cerkev je stala zaperta samo osem dni, — prečastiti nadškof Kikaro me je postavil za oskerbnika latinske fare in jaz nisem le odperl cerkve, temuč tudi koliker sem najboljše mogel, opravljal v njej, kar je bila moja dolžnost. Ostalo je tukaj namreč 500 družin avstrijskih, 54 severno-nemških, 400 napolitancev in 300 francozov. Kerstil sem 3 otroke — —, pokopal enega francoza, vmorjenega, keterega pogreb je spremljalo 25 kočij. Potem sem imel tudi to tolažbo, da sem spreobernal neko gospo, protestantinjo, ki je sprejela svete zakramente in potem pobožno vmerla. Vsako nedeljo je bila cerkev pri maši, ki je bila peta, in pri ostali službi božji, polna vernih. Možje in žene, ki že po 30 in 40 let niso bili pri velikonočnem obhajilu, so prejeli svete zakramente z dostojno pripravo. Ko so prišli angleži, so me našli na mojem mestu. Izpovedal sem dva kapitana, tretjerednika svetega Frančiška, in mnoge oficirje in vojake irske in indovske, tudi pridigal sem jim po angleško, pel sveto mašo in Te Deum sè vso mogočo slovesnostjo.“ — —*)

Tudi apostoljski vizitator katoliških koptov, škof Anton Morges, je ostal v Kajiri, ter imel dosti tolažiti in izpovedovati tiste strahovite dni.

Katoliški kopti imajo v Egiptu svoj apstoljski vikarijat s kakimi dvajsetimi domačimi duhovniki, ki v starem egiptovskem jeziku po posebnem obredu opravljajo daritev svete maše. K temu vikarijatu spada tudi frančiškanska apstoljska prefektura Gorenjega Egipta. Le-ti frančiškani (reformati) so vsi, kaker, razen dveh, tudi domači duhovniki, ostali ves čas na svojem mestu, in ni

*) Le missioni cattoliche, 1882, N. 44., pag. 522.

se nobenemu nič hudega zgodilo. Apostoljska prefektura Gorenje-
ga Egipta je vstanovljena zlasti za spreobračanje ločenih koptov in
ima 11 hospicev, v Kajiri, Fajumu, Asijutu, Tahti, Girgēju, Far-
šutu, Kenéju, Negadéju, Akmimu, Gamuli in Luksoru. Kaker smo
vže omenili, so začeli jezuiti v Kajiri poseben seminar, kjer se pri-
pravljajo koptovski mladeniči za duhovski stan, da bodo mej svo-
jim narodom službo božjo opravljali po domačem obredu. Zdaj
jih imajo kakih 14. Ob vojski so se bili vmeknili ž njimi v Bej-
rat v Sirijo. Tako daljnje popotovanje tja in nazaj pa stane mno-
go denarja, — in tako niso popotovali samo ti jezuiti se svojimi
učenci, temuč premnogi drugi misijonarji, redovniki in redovnice.—
Dasiravno smo torej rekli, da hvala Bogu! vojska, ki se je napo-
sled precej hitro zveršila, ni pokončala toliko, kaker se je bilo
bati, vender je naredila premnogo škode, in dosti denarja bo stalo,
preden bo vse zopet v redu, kaker je bilo. Tudi vbogi tamkajšnji
kristijani so silno pomoči potrebni. Sveti oče Leon XIII., sami v
veliki potrebi, so dali vender v ta namen 3000 frankov, in skup-
ščina za razširjevanje svete vere (propaganda) 2000 frankov. Naj
bi posnemali ta zgled verni katoličani, ki si morejo kaj pritergati,
da bi se zlasti vbogim koptom odgojilo zadostno število domačih
duhovnikov ter jim postavile potrebne cerkvice; gotovo upanje je
namreč, da bi se kar zderžema vračali v naročje svete katoliške
cerkve, ako bi le zadosti učiteljev imeli, ki bi jim pomagali iz ne-
vednosti, ki jih skoraj edina derži ločene v krivoverstvu. Ločenih
koptov, ki imajo svojega patrijarha in 12 škofov, je kakih 150.000.
Kako lepo bi bilo, ako bi se kmalu vsi pridružili katoliški edinosti!
Ali zdaj mnogi mej njimi še vejo ne, da so katoličani na svetu.

Gerki, Armenci, Sirci so v Egiptu priseljenci. Katoliški Ger-
ki imajo tam patrijarhat, ki je pa združen z antijohijskim. Antijo-
hijski patrijarh ima torej v Kajiri svojega vikarja, ki je škof. Ar-
menci imajo nadškofa v Aleksandriji ter stoje pod armenskim pa-
trijarhom Cilicije (carigrajskim). Sirci so pod antijohijskim patrijar-
hom, ki vlada njih škofijo po namestniku. —

Mej Egiptom in Tunizijo ob Sredzemeljskem morju je Tri-
p o l i t a n s k o, ki stoji še neposredno pod turskim suljtanom. De-
žela je dosti večja, kaker celo naše cesarstvo, pa nima prebivavcev
več ko en milijon. Katoliška cerkev ima tukaj apostoljsko prefek-
turo, ki jo oskerbljujejo laški frančiškani (reformati). Poglavitno
mesto je Tripolj ali Tripoli, ki ima okoli 30,000 prebivavcev, mej
njimi katoličanov do 5000. Frančiškanov je tam 8, namreč 5 pa-

trov in trije bratje. Cerkve imajo dve. Tudi 9 redovnic svetega Jožefa je v mestu, ter imajo šole in bolnišnico. Drugo znamenito mesto na Tripolitanskem, v deželi Barka imenovani, je Bengazij. Tu je mej kakimi 7000 prebivavci okoli 300 katoličanov, ki imajo zdaj dva patra frančiškana in 3 redovnice. Tudi po neketerih drugih mestih je po nekoliko katoličanov ter imajo frančiškani cerkve in hospice. —

Tunizija je nekako tolika, kaker negdanje napolitansko kraljestvo, ter šteje nekaj čez dva milijona prebivavcev, večinoma mohamedancev. Katoličanov je vmes blizu 20,000. Že od leta 1624 uče tam kapucini sveto vero. Papež Gregor XVI. so leta 1843 dotadajo prefekturo povzdignili v apostoljski vikarijat ter postavili za vikarija patra Fidelja Sutterja, kapucina iz Ferrare. Tedaj so bili v Tuniziji le štirje kapucini z dotičnimi cerkvami, namreč v glavnem mestu Tunizu, v Goletti, v Suzi in v Sfaksu. Predlanskem, ko je monsinjor Sutter, ko 85leten starček, odložil težavno službo, pa je imel vikarijat 9 postaj; razen imenovanih po eno na otoku Džerbi in v mestih Mehediji, Bizerti, Portofarini in Monastiru. V Tunizu je bilo katoličanov čez 15000 ter so imeli razen farne cerkve 4 kapelice; duhovnikov kapucinov je bilo tam razen škofa 7 in 3 lajiki; šole imajo šolski bratje in za žensko mladino redovnice svetega Jožefa. V Goletti, kjer je morska loka tuniška, je katoličanov okoli 1000; monsinjor Sutter je sezidal tu novo cerkev; v hospicu sta bila predlanskim 2 kapucina, 1 mašnik in 1 lajik. Suza je imela nad 1000 katoličanov, 1 cerkev in 1 mašnika; tudi tukaj se je nova cerkev sezidala pod škofom Sutterjem. V Sfaksu je bilo katoličanov okoli 900, 1 velika cerkev sezidana pod škofom Sutterjem, 3 mašniki, 1 brat lajik. Na Džerbi je bilo katoličanov okoli 300, 1 cerkev, 1 mašnik, 1 brat lajik. Po vseh teh krajih so bile tudi sestre svetega Jožefa. Mesta Monastir, Mehedija, Bizerta in Portofarina so imela po 100 do 200 katoličanov, po eno cerkev ali kapelo in po 1 mašnika. Po raznih drugih krajih je bilo raztresenih še kakih 200 katoličanov. Kar so si Francozi prisvojili deželo, morebiti se je število katoličanov semtertja kaj pomnožilo. Škof Sutter, ki mu je mohamedanski knez te dežele veliko in pri nas celo nenavadno čast izkazoval, se je leta 1881 odpovedal svoji službi zavoljo previsoke starosti in sveti oče Leon XIII. so ga nato povzdignili po naslovu za nadškofa ancirskega; vikarijat tuniški pa so izročili kardinalu Lavižeriju, ki ga ima vravnati

tako, da se bo v kratkem spremenil v pravo škofijo, škofijo kar-taginsko.

Kardinal Lavižerij! Kedo še ni bral ali slišal tega slavnega imena?! Tudi v „Cvetju“ je stalo že lansko leto (str. 165); vender smo do zdaj še premalo povedali častitim bravcem, da bi mogli prav soditi velikost in zasluge tega, smemo reči, prvega misijonarja naših dni. Tudi zdaj ne moremo obširno popisovati nevstrašljive, nevtrudljive, mnogoobsežne delavnosti tega gorečega razširjavca kraljestva božjega; ali vsaj nekoliko se moramo seznaniti z njim, ko imamo govoriti o poglavitnem polju, ki ga je obdeloval od leta 1866 do 1881, o alžirski cerkveni okrajini.

Karel Marcijal Aljman-Lavižerij (Allemand-Lavigerie) se je rodil 31. vinotoka 1825 v mestu Bajoni, ki je pod pirenejskimi gorami na južno-zahodnem Francoskem. Od mladega je imel pobožni in bistroumni hlapčič posebno nagnjenje do duhovskega stanu. Stariši se mu niso vstavljali; dali so ga zgodaj v škofijsko mladénišnico laresorsko, kjer je ostal do petnajstega leta; nato ga je peljal oče, ki je bil neki višji činóvnik ali urednik, v Pariz ter ga izročil slovečemu Dipanlupu, ki je takrat vodil mladénišnico sv. Miklavža. Leta 1843 je vstopil Lavižerij v duhóvnišnico in 2. rožnega cveta 1849 je prejel sveto mašniško posvečenje. Leta 1852 je postal doktor svetega pisma na sloveči visoki šoli Sorboni in berž nato so ga postavili za profesorja cerkvene zgodovine na ravno tej šoli. Ali to ni bil namen njegovega življenja. Goreče apostoljsko serce ga je gnalo iz tesnobe učilnih izbí vun na široko polje misijonarske delavnosti. Leta 1855 so neki znameniti Francozje k življenju obudili društvo za vstanavljanje katoliških šol na Jutrovem. Treba je bilo le še zmožnega in navdušenega načelnika. Izvolijo Lavižerija in on sprejme voditeljstvo. Proti koncu l. 1859 in v začetku 1860 so se mohamedanski krivoverci Druzi na libanskih gorah vzdignili zoper svoje katoliške sosede Maronite, katerih so pomorili do 50000. Da bi rešili ostanke tega katoliškega ljudstva, pošljejo Francozje vojaštva v Sirijo; Lavižerij pa se oberne v navdušenem razglasu do duhovščine francoske ter prosi mile podpore za nesrečne. V kratkem nabere več ko tri milijone frankov ter jih sam nese na Liban, da bi jih koliker mogoče primerno razdelil. Ta dogodba je obernila nanj pozornost svetega očeta in francoske vlade. Po nasvetu francoskega naučnega ministra in izvolitvi papeževi postane člen najvišjega sodišča rimskega ter se odpravi meseca vinotoka v večno mesto; sprejel pa je to nameščenje le po tem dogovoru, da

ostane še nadalje ravnatelj društva za šole na Jutrovem, in v upanju, da bo v središču katoliškega sveta tolikanj krepkeje mogel delati za to društvo. Kmalu nato, leta 1863, ga odločijo papež Pij IX. za škofa v Nansij na severno-vshodnem Francoskem; 22. sušca je v Rimu prejel škofovsko posvečenje. Ali le tri leta je vladal nansijsko škofijo. Leta 1866 mu ponudi maršal Mak-Maón, tedaj guverner na Alžirskem tamkajšnjo nadškofijo in Lavižerij z veseljem sprejme namestu svoje bogate in dobro vrejene okrajine, vbogo misijonsko polje v severni Afriki, dasiravno je dobro vedel, koliko dela in truda, koliko potreb in težav ga tam čaka.

Alžirska dežela, mej Tunizijo in Maroškim ob Sredzemeljskem morju ležeča, od leta 1830 francosko posestvo, je blizu tolika, kaker Oggersko z Erdeljskim in Hervaškim skupaj. Prebivavcev ima okoli tri milijone, ki so razen kakih 300.000 evropskih naseljencev zdaj še do malega vsi mohamedanci. Francoska vlada namreč, že kar si je prilastila deželo, ne le ne pospešuje, temuč naravnost ovira razširjevanje katoliške vere. Leta 1838 se je ustanovila sicer škofija v Alžiru ali prvi škof je imel tam nenavadne težave ter je leta 1845 odložil breme. Pod drugim, ki je od leta 1846 do leta 1866 vladal, pa si je vender škofija tako opomogla, da jo je po njegovi smerti rimska stolica povzdignila v nadškofijo ter ji poddružila dve nové škofiji, konstantinsko in oránsko, 9 prosinca 1867. Pervi nadškof alžirski je postal torej Lavižerij. Ko pride na svoje mesto je bila v deželi mej arabskim prebivavstvom grozovita lakota. Nadškof je storil vse, da bi v okom prišel potrebi. Edino v svoje sirotišnice je sprejel od listopada 1867 do rožnega cveta 1868 ne manj ko 1800 otrok, ki jih je redil in oblačil. Okoli 1000 mu jih je ostalo tudi še, ko je lakota ponehala. Lavižerij se loti z veseljem, da bo odgojil to množico za dobre kristijane; znal si je tudi potrebnega denarja preskerbeti. Ali ne le guverner Mak-Maón, temuč tudi sam cesar Napoleon III. mu je v pismu naravnost prepovedal ne samo sveto vero oznanjevati Arabcem, temuč sploh kaj opravila imeti ž njimi. Lavižerij pa ni bil mož, ki bi se bil dal nemilosti cesarjevi ostrašiti; z apostolskim pogumom se je lotil boja in prisilil je vlado, da mu je 21. majnika 1868 v službenem časopisu naravnost pripoznala pravico, da sme ohraniti in raztegniti svoje dobrotne naprave. Nadškof je obširno porabil svojo zmago. Otroke, ki jih stariši niso nazaj vzeli, ko je lakota minila, je dal učiti, neketere rokodelstev, neketere kmetije, in že čez pet let je mogel s temi otroci zasaditi kerščan-

ske vas Šent-Ciprijan Tigzelski, tako imenovano po potočiču Tigzelu, ki poleg teče. Vstanovil je tudi arabski seminar ali mladénišnico blizu Alžira, posvečeno svetemu Evgeniju. Tisti izmej sirot, ki kažejo veselje za duhovski stan, se uče tu arabščine, francoščine, latinščine in drugih potrebnih znanosti. Leta 1873 je bilo v tem seminarju od 70 do 80 gojencev arabskega, kabilskega ali berberskega rodu. V novejšem času je sirotišnica in kolegij sv. Jožefa za vboge zamorčke na otoku Maljti. Tudi štiri posebne redove je vstanovil goreči misijonar. Perva dva se imenujeta „bratje poljedelci“ in „sestre poljedelke“; ti imajo redovne vaje družiti s kmetiškimi opravili ter pripomoči, da si misijon pridobi lastnega premoženja, da ne bo edino od milostinje se vzderževal. Krona vseh teh naprav pa je leta 1868 začeti red alžirskih misijonarjev, ki se po beli obleki tudi „beli očetje“ imenujejo. Za nje je sezidal slavní nadškof blizu Alžira veliko novicijatno hišo „Mezón Karé“ to je štirivoglata hiša imenovano. In že leta 1874 so prevzeli ti Lavižerijevi misijonarji oznanjevanje svetega evangelija po Sahari in Sudanu in nadalje kmalu tudi v apostoljskih vikarijatih pri velikih jezerih afrikanških ob ravniku, kaker bomo videli pozneje. Tudi v Tripolju imajo že hišo, v Jeruzalemu so vstanovili naselbino, v spodnjem Egiptu in v srednji Afriki ob veliki reki Kongi pričeli misijonsko delavnost. Poslednja leta se je pridružila temu redu tudi ženska skupščina, ki ima podpirati misijonarje odgojevaže zamorsko žensko mladino in oskerbljevaže bolnišča. Tudi ta skupščina ima v Alžiru že več hiš, zlasti eno bolnišnico, edino, ki je za prvotne alžirske prebivavce namenjena.

Ko je tako skerbel za razširjevanje svete vere, Lavižerij ni pozabil svoje nadškofije. Doversil je veliki seminar in nadškofijsko cerkev; sezidal je prekrasno baziliko Naše ljube Gospe Afrikanške, ki gospoduje sè svoje višave nad alžirskim mestom in Sredzemeljskim morjem daleč na okrog; manjših cerkvi in kapelic je dal postaviti od leta 1867 do 1878 nič menj ko 49, vstanovil je tudi 25 novih far ter vpeljal ljudske misijone, tako da ima vsako leto vsaka duhovna občina v nadškofiji priložnost k večdnevni duhovni vajam. Naposled je dosegel tudi to, da se na Alžirskem niso izpeljali hudobni dekreti, s katerimi so s Francoskega pregnali cerkvene redove, ter tam še zdaj slobodno prebivajo in delajo jezuiti, lazaristi, trapisti in mnogi drugi redovi moški in ženski.

Zdaj ima Lavižerij le še naslov nadškofa alžirskega, vlada pa

nadžkofijo njegov pomožni škof. On je, kaker smo že omenili, kar so Francozje posedli Tunizijo, po želji papeževi v tem apostoljskem vikarijatu, kamer so mu Leon XIII. tudi kardinalska znamenja poslali, hoteči ga ž njimi počastiti ko škofa in misijonarja.—

Enako lepo vrejeni in dobro preskerbljeni kaker alžirska nadškofija ste tudi njeni dve podružni škofiji, konstantinska in oranška. Jezuiti, šolski bratje, vsmiljene sestre in razni drugi redovi tudi tam skerbe poleg svetovne duhovščine za dušne in tudi telesne potrebe tamkajšnjih francoskih naseljencev.

(Konec prih.)

Ptiči Matere Božje.

Stvarjenje je razodevenje božje moči in modrosti, k časti in slavi stvarnikovi. Bogu na čast sije sonce, Bogu na čast sveti luna, Bogu na čast migljajo milijoni zvezd, Bogu na čast pojó ptice, cvetó cvetlice. Sonce, luna, zvezde, ptice in cvetlice ne vedó tega, ker nimajo pameti; ali človek jo ima in mora to vedeti, ako jo rabi. Kaker lepa pesem oznanjuje slavo tistega, ki jo je zložil, lepa podoba slavo tistega, ki jo je namalal, tako oznanjuje vse to prekrasno stvarjenje božje čast in slavo Njegovo, ki ga je iz ničesar vstvaril. — Ali kaker slava imenitnega sinu tudi roditelje njegove obseva, tako obseva slava božja Njo, ki si jo je Večni v času za mater izvolil ter jo tako povzdignil nad vse ostalo stvarjenje. Po vsej pravici smemo torej reči, da stvarjenje božje tudi Marijino slavo oznanjuje, po pravici smemo klicati, veseli take matere, naj jo le oznanjuje, naj ji le pojejo ptice, naj ji le cveto cvetlice!

In kaker je Bog zadovoljen sè svojim stvarjenjem ter vesel dela svoje vsegamočnosti, svoje neskončne modrosti, tako je tudi Mati božja vesela in srečna, ko gleda z visokih nebes vse, kar je lepega vstvaril On, keterega čez vse ljubi; vesela je svitlih sonc in brezštevlnih svetov, ki se sučejo po neizmernih prostorih, vesela tudi majhine cvetličice, ki cvete na zemlji, kjer je ona devica rodila, vesela drobne ptičice, ki poje po zraku, ki ga je dihal božji in njen Sin.

Ptičice, cvetličice! — Res je, vse, kar je vstvarjeno, oznanjuje čast in slavo Božjo in torej tudi čast in slavo Matere božje, vse časti Boga, vse časti Marijo. Vender nas najbolj živo in priserčno opominjajo Božje in Marijine slave tiste stvari, ki se po lepoti in prijetnosti nekako povzdigujejo izmeje drugih, nekako odli-

kujejo mej njimi; to so mej rastlinami ravno cvetlice, mej živalmi ljube ptičice.

Sploh je znano, da se kliče Marija v litanijah „roža duhovna“, da se imenuje glede na deviško njeno čistost in popolno neomadežanost „bela lilija“, da se primerja z ozirom na globoko njeno ponižnost mali, skriti, pa lepo dišeči spomladanski vijolici. Kako nas tudi druge mnoge cvetlice spominjajo posebnih čednosti Marijinih, to so zvesti častivci njeni pogostoma slišali v pobožnih berilih cvetličnega meseca majnika; ne bomo jim torej razlagali in dopovedovali še mi. Manj znano je pa, kako smemo tudi nekatere ptice v nekako posebno zvezo staviti z božjo materjo, ker nas tudi one spominjajo njenih lepih čednosti, njenih velikih prednosti, ter tudi ž njihovimi imeni sveta cerkev v pobožnih svojih pesmih nagovarja Marijo. Vže sveti Efreem Sirec, eden največjih in najstariših častivcev presvete Device, jo pozdravlja navdušeno: „Golobica, ketera si varovala orla, ki ko kralj na vse okrog zapoveduje!“ — „Golobica“ ali „gerlica“ se kliče v latinskih in drugih svetih pesmih neporedkoma, pač zato, ker se te dve ptici večkrat imenujeta v svetem pismu, zlasti v „visoki pesmi“ Salomonovi, katero sveta cerkev tudi na Marijo obrača. Tudi slavcu in orlu se semtertjaj primerja Mati božja; Gerki pa jo zlasti kličejo „lastovico izvoljeno“. O teh in drugih pticah torej, ki veljajo po pravici za ptice Marijine hočemo nekoliko govoriti in premišljevati na čast kraljici nebeški in v naše spodbujenje. *)

I. Lastovka.

Z milo spomladjo pridejo tudi lastovke zopet v naše kraje. Kako veselo pripovedujejo otroci, ko perve zagledajo, starišem: „Oče, mati, lastovke so prišle, že letajo okrog!“ In kolika je radost, ko si izvolijo stanovanje pod gostoljubno streho domače hiše ter začno zidati tamkaj svoje blatno gnezdo! Mati resnobno svare: „Nikar lastovic ne motite!“ in oče priterdijo: „Lastovke prineso srečo v hišo.“ — Tako so teh ljubih ptičic veseli stari in mladi, nihče jim ovir ne stavi, nihče jih ne moti pri delu, radi pa poslušajo njih žvergolenje, radi jih gledajo, kako letajo in marljivo skrbijo za svoje mlade.

In v jeseni, ko se odpravljajo od nas, kako otožno gleda človek za njimi! skoraj bitko mu je pri sereu, kaker bi se mu ljub

*) Naslednji spis je sestavljen deloma po nemškem „Malem Marijinem kalendru“ za leto 1882, str. 31 in dalje.

prijatelj odpraljal na daljnjo pot. In daljnjo pot imajo storiti v resnici ljube lastovice, noter tja čez morje v afrikanske vroče dežele. Kaj bi se ne vtrudile vbožice od tako dolgega letanja! Kaj ne bi vesele bile torej, ko vgladajo barko, ki plava po morju! brez strahu se spuste nanjo, da se počijejo, in nihče jim ne stori žalega; veseli so jih mornarji in popotniki in radi jim potrosijo živeža, da se okrepčajo. Tako ljudje lastovko povsod sprejemajo z nekakim spoštovanjem, z nekako ljubeznijo, ter srečo in blagoslov pripisujejo njenemu prihodu.

Odkod to prijazno obnašanje proti lastovicam? Odtod ker so ptice Matere Božje. Po starem pregovoru ob Marijinem oznanjenju pridejo lastovke, ob Marijinem rojstvu pa zopet odleté. Vže po tem so vernemu ljudstvu v nekaki zvezi z blaženo Devico, že vsled tega si jih misli nekako posebno njej posvečene. Znana je pa ljudstvu po nekih krajih tudi ljubeznjiva pripovedka, ki te ptičice še v ožjo zvezo stavi z Marijo.

To je bilo tačas, ko se je sveta Devica vzdignila, da gre obiskat tetó Elizabeto. Iz Nazareta je popotovala proti goram judejskim, v mestece Ajin-Karem, kjer je Zaharija, duhovnik iz rodu Aronovega, imel svoje domovanje. Od Nazareta je do tja štiri dni hoda. Pot pelje iz Galileje čez Samarijo in dober kos Judejskega po goratih krajih, semtertja razritih od hudournikov in polnih puščav. Na tem težavnem in nevarnem potu torej so, kakor terdi pobožna pripovedka, velike množice lastovk spremljale sveto Devico. Ene so letele v gosti četi nad njo kakor oblak ter jo varovale sonca in dežja, druge so letele pred njo ter ji kazale pot, vse pa so jo razveseljevale in kratkočasile s prijetnim žvergolenjem. Od tačas so lastovke Marijine ptice in ljudje jih čislajo, ker jih ona varuje.

Ta pripovedka seveda ne stoji zapisana v svetem pismu; ali zato še ne smemo reči, da ni moglo v resnici tako biti, kakor si pripoveduje pobožno kerščansko ljudstvo. Spomnimo se, kako ljubezen in prijaznost so kazali ptički po volji božji svetemu Frančišku in mnogim drugim svetnikom in svetnicam! Ali si moremo misliti potem, da bi se te ljube stvari božje nič ne bile zgenile, ko je mimo šla „blagoslovljena mej ženami“, ki je stvarnika samega nesla v svojem čistem, neomadežanem telesu? Seveda je lastovke niso poznale po svoji pameti; ali božji angelci, ki so jo obdajali, ti so pač znali voditi jim peruti ali tudi v podobi lastovčji sami spremljati kraljico svojo.

(Konec prih.)

Kakešni moljki se morejo blagoslavljati in z odpustki sv. Birgite imenovanimi obdarjevati.

Sveti rožni venec, ki ga je vpeljal, kaker je znano, sv. Dominik, vstanovitelj reda pridigarjev, obstoji iz 15 odstavkov. Vsaki odstavek ima deset češčenamarij z enim očenašem spred, in pri vsakem se premišljuje ena glavnih skrivnosti rojstva, terpljenja in vstajenja našega božjega zveličarja Jezusa Kristusa. Navadno pa se moli le tretji del celega rožnega venca, in zato imajo moljki ali paternoštri sploh le toliko zern, koliker jih pride na tretji del.

Da se pa zadobe odpustki za molitev rožnega venca podeljeni, je treba, da ima človek v roki blagoslovljen moljek, in da se mej molitevjo dotika posameznih jagod, ene za drugo, t. j., da jih prebira. Kjer moli več ljudi vkup, je vender zadosti, da ima le tisti, ki naprej moli, paternošter v rokah.

Pravico paternoštre blagoslavljati imajo duhovniki dominikanskega reda ali drugi svetovni in redovni duhovniki, ki to pravico posebej iz Rima dobijo. — Blagosloviti se pa smejo le taki paternoštri, ki imajo ali po 15, ali po 10, ali po 5 odstavkov; ne pa taki, ki jih imajo po 6, razen, ako je šesti odstavek tako ločen od onih pet, da se popolnoma spozna pravi dominikanski paternošter s petimi odstavki.

To velja tudi za tiste moljke, ki se blagoslove z odpustki sv. Birgite. Vender moramo tukaj opomniti, da je razloček mej navadnimi moljki sv. Dominika, katerim se dodajo odpustki sv. Birgite, in mej pravimi birgitinskimi. Rožni venec svete Birgite se moli v čast preblaženi devici Mariji, ter ima šest odstavkov; vsaki odstavek se začinja z očenašem in nato se moli deset češčenamarij in apostoljska vera; li sklepu vseh odstavkov se moli še en očenaš, da jih je vseh vkup s e d e m, v čast sedem žalosti ali sedemerega veselja prečiste device Marije, in potem še tri češčenamarije, da se dopolni število 63, ker je splošno mnenje, da je blažena božja porodnica 63 let na tem svetu živela.

Moljke za ta rožni venec so nekedaj blagosloviti pravico imeli samo vikši reda sv. Birgite, ki pa zdaj ne obstoji več; dandanašnji imajo to pravico regularni kanoniki najsvetejšega Zveličarja pri sv. Petru v verigah (*ai vincoli*) v Rimu. Drugim duhovnikom dele oni to oblast, vender tako omejeno, da ne smejo blagosloviti več moljkov kaker tri sto.

Iz tega se vidi, da je le-ta rožni venec čisto različen od navadnega, glede molitve in glede blagoslovljenja.

Pri nas je le malo ali nič znan. Navadno ljudje pridejo z dominikanskimi moljki in prosijo, da se jim blagoslové z odpustki sv. Brigite. Dobro naj si pa zapomnijo, da tak moljek ne sme imeti šest odstavkov, ampak le pet, kaker je bilo zgoraj povedano. Za duše v vicah lahko katerikoli odstavek ponavljajo, ali pa naj ta odstavek popolnoma ločijo od moljka. (Glej: Schneider, die Ablässe, 1881, str. 181 in dalje; in: P. Gaudentius, Ablass- und Bruderschaftsbuch).

Udom tretjega reda sv. Frančiška pa priporočamo serafinski ali frančiškanski rožni venec sè sedmimi odstavki. Ako tega molijo, dobé vsakikrat popolnoma odpustek in moljka ni treba blagoslovit dajati.

Zgodovina in vse, kar je treba vedeti o tem rožnem vencu, se dobi popisano na 7 straneh pri p. p. Frančiškanih v Novem mestu ali pri tiskarju J. Krajcu ravno tam po prav nizki ceni.

Prilika zveličanega brata Jakopona Tudertinskega o modri devici.

Enkrat je bila ena silno lepa devica, ki je imela pet jako siromaških bratov. Eden je bil godec, drugi slikar (malar), tretji lekár (zdravilar), četerti kuhar, peti pa mešetar. Imela je pa ta devica silno lep žlahtni kamen velike vrednosti. In prišel je k njej godec ter ji rekel: „Sestra, moje vboštvo ti je znano; prosim te, pomози mi! Daj mi svoj dragi žlahtni kamen, pa mi boš dala življenje.“ Ona pa mu odgovori: „Ne dam ti ga, kar ga sama potrebujem.“ Nato ji pravi brat: „Véruj mi, plačal ti ga bom v resnici.“ Ko ga pa ona vpraša, koliko hoče dati za-nj, pravi godec, da ji hoče zaigrati na citre dosti lepih koscev. „Ali ko bo citranja konec“, pravi na to devica, „kedo me bo potem preživel? Pojdi svoj pot, jaz ti ne dam žlahtnega kamena po tako nizki ceni; meni bo za doto, da se omožim in ž njim pošteno preživim svoje življenje.“ — Za godcem pride slikar, prosi žlahtni kamen ter ponuja za-nj silno lepo sliko (mal). Ali devica mu odgovori kaker pervemu. Kmalu za njim pride lekár in tudi on želi dragoceni kamen; obeta ji za-nj reč sestavljeno iz prelepих dišav in vonjav čudovitih. Pa tudi njemu odgovori devica kaker onima

dvema. Približa se tudi kuhar ter ji ponuja najokusniših jedi, neizrečeno prijetnih za gerlo; ali odslovila ga je, kaker te druge. Naposled pride še mešetar. Tudi on bi rad dragi kamen in obeta za-nj dosti ljubivcev in sladkačev, da se bo prijetno kratkočasila z njimi. Modra devica pa je odpodila tega še bolj hitro, kaker one, ter obderžala za-se žlahtni kamen. — Ni preteklo dolgo časa in pride k nji kralj ter jo prosi, da bi njemu dala žlahtni kamen. Devica pa mu pravi: „Vedi, da nimam na svetu družega kaker ta kamen, ki je moj zaklad in vse moje bogastvo; kaj mi torej obljubiš in daš za-nj, ker ga tako silno želiš?“ Kralj pa, ki je vrednost žlahtnega kamena poznal, pravi, da jo vzame za ženo, da jo naredi za imenitno gospo in verhu tega ji da vse, kar koli bo želela. Modra devica odgovori: „Tvoja obljuba je tolika, da ti žlahtnega kamena ne morem odreči; rada ti ga dam in prostovoljno ti ga položim v roko.“ —

Devica je človeška duša; žlahtni kamen je naša prosta volja; petero bratov, to je petero počutkov. Godec je sluh, slikar je vid, lekár je voh, kuhar okus, mešetar je pa tip, ker je ta počutek močnejši od drugih in človeka bolj naganja k prepovedanemu djanju. Pač nespametno bi bila devica ravnala, kè bi bila dala bratom zaklad za tako malovredne darove ter ga ne prihranila kralju. Ali še dosti nespametniša je tista duša, ki privoli, da se ji vzame in izterga zaklad proste volje, duša, ki se da telesnim počutkom sramotno zapeljati k prepovedanemu privoljenju ter zaklada svojega ne daruje in ne posveti kralju svojemu, Kristusu!

(Waddingus, Annales Minor. VI. 82.)

Priporočilo.

V pobožno molitev se priporočajo:

prečastiti gosp. Štefan Kocijančič, častni korar nadškofijske cerkve goriške, ravnatelj osrednjega duhovniškega seminarja primorskega v Gorici, nadškofijski komisar frančiškanskih domačih šol gimnazijskih in bogoslovskih na Kostanjevici, pisatelj od slavne Mohorjeve družbe izdanega „Življenja Kristusovega“ in mnogih drugih učenih in spodbudnih del v raznih jezikih, mož ravno tako obširne učenosti kaker bluzega serca in resnične pobožnosti, nepozabljiv prijatelj naš in podpornik „Cvetja“, vmerli po kratki bolezní 9. malega travna t. l.;

č. br. Baltazar Melhior, lajik 1. reda sv. Frančiška, vmerl 8. malega travna v Gorici.
